

Spis treści

Rozdział 1

AUTONOMICZNY UKŁAD NERWOWY (AUN)	13
1.1 Leki działające na współczulny układ nerwowy	14
1.1.1 Neuroprzebieżniki	14
1.1.2 Leki działające na receptory α -adrenergiczne	15
1.1.3 Substancje działające na receptory β_1 oraz β_2	15
1.1.4 Substancje działające na receptory β_2	16
1.1.5 Agoniści receptorów α -adrenergicznych oraz β -adrenergicznych	16
1.1.6 Zespół sympatykomimetyczny	17
1.1.7 Nieselektywni antagoniści receptorów α_1 -adrenergicznych	17
1.1.8 Selektowni antagoniści receptorów α_1 -adrenergicznych	18
1.1.9 Antagoniści receptorów β -adrenergicznych	19
1.1.10 Leki blokujące receptory β -adrenergiczne ze składową rozszerzającą naczynia	19
1.1.11 Leki hamujące aktywność układu współczulnego	20
1.2 Leki działające na przywspółczulny układ nerwowy	21
1.2.1 Neuroprzebieżniki	22
1.2.2 Agoniści muskarynowi	22
1.2.3 Inhibitory acetylocholinoesterazy (iAChE) neostygmina, fizostygmina	22
1.2.4 Zespół cholinergiczny	23
1.2.5 Leki cholinolityczne	23
1.2.6 Zatrucie atropiną	24
1.2.7 Zespół antycholinergiczny	24
1.2.8 Botulina	24
1.2.9 Botulizm	25

Rozdział 2

ZNIECZULENIE MIEJSCOWE I OGÓLNE	27
2.1 Znieczulenie miejscowe	27
2.2 Znieczulenie ogólne	28
2.3 Leki wpływające na złącze nerwowo-mięśniowe	29
2.3.1 Związki niedepolaryzujące	29
2.3.3 Związki depolaryzujące	30
2.3.4 Pozostałe leki zwiótczające mięśnie (miorelaksanty)	30

Rozdział 3

LEKI PRZECIWPSYCHOTYCZNE	31
3.1 Neuroleptyki	31
3.1.1 Leki typowe	31
3.1.2 Leki atypowe	31
3.2 Złośliwy zespół neuroleptyczny	32

Rozdział 4

LEKI PRZECIWDEPRESYJNE I STABILIZUJĄCE NASTRÓJ	35
4.1 Trócykliczne antydepresanty (TCA)	35
4.2 Selektowne inhibitory wychwyty zwrotnego serotoniny (SSRI)	35
4.3 Selektowne inhibitory wychwyty zwrotnego serotoniny i noradrenaliny (SNRI)	36
4.4 Noradrenergiczne i specyficznie serotoninergerne leki przeciwdepresyjne (NaSSA)	36
4.5 Podwójnie serotoninergerne leki antydepresyjne	36
4.6 Inhibitory wychwyty zwrotnego noradrenaliny i dopaminy	37
4.7 Selektowni wzmacniacze wychwyty zwrotnego serotoniny (SSRE)	37
4.8 Agoniści receptorów melatonergiczych MT_1 i MT_2	37
4.9 Inhibitory monoaminoooksydazy (IMAO)	37
4.10 Inne leki przeciwdepresyjne	37
4.11 Zespół serotoninowy	38

4.12 Leki stabilizujące nastrój	38
4.13 Inne sole stosowane w farmakologii	39
Rozdział 5	
LECZENIE I PROFILAKTYKA MIGRENY	41
5.1 Terapia ostrego ataku migreny	41
5.1.1 Tryptany	41
5.1.2 Alkaloidy sporyszu	41
5.1.3 Niesteroidowe leki przeciwzapalne (NLPZ)	41
5.2 Profilaktyka migreny	42
Rozdział 6	
NIESTEROIDOWE LEKI PRZECIWPALNE (NLPZ)	43
6.1 Klasyczne NLPZ	43
6.2 Wybiórcze inhibitory COX-2	44
6.3 Paracetamol (acetaminofen)	45
Rozdział 7	
OPIOIDOWE LEKI PRZECIWBÓLOWE	47
7.1 Czyści agoniści receptorów opioidowych	47
7.2 Częściowi agoniści receptorów opioidowych	48
7.3 Mieszani agoniści i antagoniści receptorów opioidowych	49
7.4 Agoniści receptorów opioidowych o szczególnych właściwościach	49
7.5 Antagoniści receptorów opioidowych	49
7.6 Koanalgetyki	50
7.7 Nieopiodowe leki przeciwkaszlowe	50
Rozdział 8	
FARMAKOTERAPIA ZESPOŁÓW OTĘPIENNYCH	51
8.1 Choroba Alzheimera (AD)	51
8.2 Choroba Parkinsona (PD)	51
Rozdział 9	
LEKI PROKOGNITYWNE	53
Rozdział 10	
LEKI DZIAŁAJĄCE NA OŚRODKOWY UKŁAD NERWOWY	55
10.1 Leki uspokajające i nasenne	55
10.1.1 Benzodiazepiny i barbiturany	56
10.1.2 Barbiturany	57
10.1.3 Wodzian chloralu	57
10.1.4 Leki działające na pozasynaptyczne receptory GABA _A	57
10.1.5 Leki działające wybiórczo na niektóre podjednostki tworzące receptor GABA _A	57
10.1.6 Agoniści receptorów melatoninowych	58
10.2 Leki przeciwpadaczkowe	58
10.2.1 Leki hamujące dokomorowy napływ kationów	58
10.2.2 Leki o działaniu mieszanym	59
10.2.3 Leki zwiększające transmisję hamującym szlakiem GABA-ergicznym	60
Rozdział 11	
LEKI CYTOTOKSYCZNE	61
11.1 Leki alkilujące	61
11.2 Antymetabolity	62
11.3 Antybiotyki przeciwnowotworowe	62
11.4 Pochodne epipodofilotoksyny	62
11.5 Pochodne alkaloidów barwnika różyczkowego	63
11.6 Taksany (taksoidy)	63
11.7 Pochodne kamptotecyny	63

Rozdział 12	
LEKI HORMONALNE	65
12.1 Hormony i ich analogi	65
12.2 Antagoniści i modulatory receptorów dla hormonów	66
12.3 Inhibitory syntezy hormonów	66
Rozdział 13	
WYBRANE LEKI PRZECIWNOWOTWOROWE	67
Rozdział 14	
WYBRANE LEKI BIOLOGICZNE	69
14.1 Interferony i cytokiny	69
14.2 Terapeutyczne przeciwciała monoklonalne	69
14.3 Inhibitory kinaz	70
Rozdział 15	
POWIKŁANIA LECZENIA ONKOLOGICZNEGO	73
Rozdział 16	
FARMAKOTERAPIA DNY MOCZANOWEJ	75
16.1 Leczenie ostrego napadu dny moczanowej	75
16.2 Długotrwałe leczenie dny moczanowej	76
16.3 Leki zmniejszające powstawanie kwasu moczowego	76
16.4 Leki zwiększające wydalanie kwasu moczowego (urykozuryczne)	76
16.5 Leki nasilające rozkład kwasu moczowego	77
16.6 Inne leki stosowane w farmakoterapii dny moczanowej	77
Rozdział 17	
FARMAKOTERAPIA CUKRZYCY	79
17.1 Leki podawane podskórnie	79
17.1.1 Insuliny krótko i szybko działające modyfikowane genetycznie	79
17.1.2 Insuliny długo działające	79
17.1.3 Analogi peptydu glukagonopodobnego 1 (GLP-1)	80
17.2 Leki doustne	80
17.2.1 Inhibitory α -glukozydazy	80
17.2.2 Pochodne biguanidu	81
17.2.3 Pochodne sulfonylmocznika	81
17.2.4 Glinidy	82
17.2.5 Tiazolidynodiony (glitazony)	82
17.2.6 Inhibitory peptydazy dipeptydylowej 4 (DPP-4)	82
17.2.7 Flozyny	82
Rozdział 18	
LEKI PRZECIWWYMIOTNE	85
18.1 Antagoniści receptorów serotoninowych 5HT ₃	85
18.2 Neuroleptyki	86
18.3 Agoniści receptorów 5HT ₄	86
18.4 Antagoniści receptorów histaminowych H ₁ i muskarynowych M ₁	86
18.5 Antagoniści receptorów neurokininowych NK ₁	87
18.6 Antagoniści receptorów dopaminowych D ₂	87
18.7 Inne leki przeciwwymiotne	88
Rozdział 19	
FARMAKOTERAPIA NIESWOISTYCH ZAPALEŃ JELIT	89
19.1 Aminosalicylany	89
19.2 Glikokortykosteroidy (GKS)	89
19.3 Immunosupresanty	89
19.4 Leki anty-TNF- α	90

Rozdział 20

LEKI PRZECZYSZCZAJĄCE	91
20.1 Leki zwiększające wydalanie mas kałowych po 1-3 dniach od zastosowania	91
20.2 Leki zwiększające wydalanie mas kałowych po kilkunastu godzinach od zastosowania	91
20.3 Leki zwiększające wydalanie mas kałowych po 1-6 godzinach od zastosowania	92

Rozdział 21

LEKI PRZECIWBIEGUNKOWE	93
21.1 Antybiotyki	93
21.2 Leki adsorpcyjne i osłaniające	93
21.3 Leki hamujące czynności wydzielnicze przewodu pokarmowego	93
21.4 Leki spazmolityczne	94
21.5 Leki zapierające	94
21.6 Inne leki przeciwbiegunkowe	94

Rozdział 22

LEKI STOSOWANE W LECZENIU ALERGII I ASTMY	95
22.1 Stabilizatory błony komórkowej mastocytu	95
22.2 Leki przeciwleukotrienowe	95
22.3 Teofilina	95
22.4 Przeciwciała hamujące działanie immunoglobuliny E	96
22.5 Inhibitory fosfodiesterazy 4 (PDE 4)	96
22.6 Glikokortykosteroidy podawane wziewnie	96
22.7 Glikokortykosteroidy podawane systemowo	97
22.8 B ₂ -sympatykomimetyki	98

Rozdział 23

LEKI PRZECIWHISTAMINOWE	99
23.1 Receptory histaminowe	99
23.2 Antagoniści receptorów H ₁	99
23.3 Antagoniści receptorów H ₂	100
23.4 Antagoniści receptorów H ₃	100

Rozdział 24

LEKI MOCZOPĘDNE	101
24.1 Diuretyki osmotyczne	101
24.2 Inhibitory anhidrazy węglanowej	102
24.3 Diuretyki tiazydowe i tiazydopodobne	102
24.4 Diuretyki pętlowe	103
24.5 Diuretyki oszczędzające potas	103
24.6 Antagoniści receptora wazopresynowego	104
24.7 Antagoniści receptora adenyzyнового	105

Rozdział 25

LEKI HAMUJĄCE DIUREZĘ	107
------------------------------	------------

Rozdział 26

LECZENIE ŁAGODNEGO PRZEROSTU GRUCZOŁU KROKOWEGO (BPH)	109
26.1 Blokery receptorów α ₁ -adrenergicznych	109
26.2 Inhibitory 5α-reduktazy	109

Rozdział 27

HEMOPOETYCZNE CZYNNIKI WZROSTOWE	111
---	------------

Rozdział 28

LEKI PRZECIWPŁYTKOWE, PRZECIWKRZEPILNE I FIBRYNOLITYCZNE	113
28.1 Płytki krwi	113
28.2 Leki przeciw płytkowe	113
28.2.1 Anagrelid	113

26.8.2 Kwas acetylosalicylowy (ASA)	113
28.2.3 Tienopirydyny	114
28.2.4 Blokery receptora dla ADP niebędące tienopirydynami	114
28.2.5 Związki blokujące receptor płytkowy dla fibrynogenu (GP IIb/IIIa)	114
28.3 Leki przeciwkrzepliwe	114
28.3.1 Heparyna	114
28.3.2 Inhibitory czynnika Xa	115
28.3.3 Bezpośrednie (bez udziału antytrombiny) inhibitory trombiny	116
28.3.4 antagoniści witaminy K (VKA)	116
28.4 Leki fibrynolityczne i hamujące fibrynolizę	117
28.4.1 Leki fibrynolityczne	117
28.4.2 Leki hamujące fibrynolizę	117
Rozdział 29	
FARMAKOTERAPIA NADCIŚNIENIA TĘTNICZEGO	119
29.1 Inhibitory konwertazy angiotensyny	119
29.2 Blokery receptora bradykininowego (angiotensynowego) typu 1 (ARB, sartany)	119
29.3 Inhibitory neprylizyny	120
29.4 Nitraty	120
29.5 Inhibitory fosfodiesterazy 3 (PDE 3)	121
29.6 Inhibitory fosfodiesterazy 5 (PDE 5)	121
29.7 Blokery kanałów wapniowych	122
Rozdział 30	
LEKI ANTYARYTMICZNE	123
30.1 Klasa I	123
30.1.1 Klasa Ia	123
30.1.2 Klasa Ib	124
30.1.3 Klasa Ic	124
30.2 Klasa II	124
30.3 Klasa III	125
30.4 Klasa IV	125
30.5 Pozostałe leki antyarytmiczne	126
Rozdział 31	
LEKI ZMNIEJSZAJĄCE STĘŻENIE LIPIDÓW (HIPOLIPEMIZUJĄCE)	127
31.1 Statyny	127
31.2 Żywiec wiążące kwasy żółciowe	128
31.3 Fibraty	128
31.4 Ezetymib	128
31.5 Inhibitory PCSK-9	129
31.6 Kwas nikotynowy	129
Rozdział 32	
LEKI IMMUNOSUPRESYJNE	131
32.1 Nazewnictwo terapeutycznych przeciwciał monoklonalnych	131
32.2 Cele działania leków immunosupresyjnych	131
32.3 Leki cytotoksyczne	132
32.4 Glikokortykosteroidy (GKS)	133
32.5 Leki wiążące się z immunofiliną	133
32.5.1 Inhibitory kalcyneuryny	133
32.5.2 Inhibitory szlaku mTOR	134
32.6 Przeciwciała hamujące działanie immunoglobuliny E	135
32.7 Leki przeciwcytokinowe	135
32.7.1 Leki hamujące działanie TNF- α	135
32.7.2 Leki hamujące działanie IL-1 β	135
32.7.3 Mepolizumab	136
32.7.4 Tocilizumab	136
32.8 Leki immunomodulujące	136

Rozdział 33

ANTYBIOTYKI	137
33.1 B-laktamy	137
33.1.1 Penicyliny	137
33.1.2 Cefalosporyny	137
33.1.3 Karbapenemy	138
33.1.4 Monobaktamy	138
33.2 Sulfonamidy	139
33.3 Fluorochinolony	139
33.4 Glikopeptydy	139
33.5 Aminoglikozydy	140
33.6 Tetracykliny	140
33.7 Makrolidy	141
33.8 Linkozamidy	142
33.9 Oksazolidynony	142
33.10 Streptograminy	142
33.11 Polimiksyne	143
33.12 Inne leki przeciwbakteryjne	143
33.12.1 Chloramfenikol	143
33.12.2 Ansamycyny	144
33.12.3 Fidakosmycyna	144
33.12.4 Fosfomycyna	144
33.12.5 Mupirocyna	144
33.12.6 Kwas fusydowy	145
33.12.7 Nifuroksazyd	145
33.12.8 Furazydyna	145

Rozdział 34

LEKI PRZECIWRZYBICZE	147
34.1 Amfoterycyna B	147
34.2 Flucytozyna	147
34.3 Azole	148
34.4 Echinokandyny	148
34.5 Inhibitory epoksydazy skwalenowej	148
34.6 Antybiotyki polienowe	149
34.7 Gryzeofulwina	149
34.8 Cyklopiroks	149
34.9 Amorolfina	150

Rozdział 35

LEKI PRZECIWPRAŃKOWE	151
35.1 Leki bakteriobójcze	151
35.1.1 Ryfampicyna	151
35.1.2 Izoniazyd	152
35.1.3 Pirazynamid	152
35.1.4 Etionamid	152
35.1.5 Kapreomycyna	152
35.2 Leki bakteriostatyczne	153
35.2.1 Etambutol	153
35.2.2 Kwas p-aminosalicylowy (PAS)	153
35.2.3 Cykloseryna	153

Rozdział 36

LECZENIE TOKSOPLAZMOZY I ROBACZYCH	155
36.1 Leczenie toksoplazmozy	155
36.2 Leki używane w robaczycach	155

36.2.1 Leczenie tasiemczyc	155
36.2.2 Leczenie zakażeń robakami obłymi	156
36.2.3 Leczenie zakażeń przywrami	157
36.2.4 Leczenie filarioz	157
Rozdział 37	
ŚRODKI PRZECIWMALARYCZNE	159
37.1 Malaria (zimmica)	159
37.2 Klasyczne leki antymalaryczne	159
37.2.1 Chlorochina	159
37.2.2 Amodiachina	160
37.2.3 Chinina	160
37.2.4 Meflochina	161
37.2.5 Prymachina	161
37.2.6 Atowakwon	162
37.2.7 Proguanil, chlorproguanil, pirymetamina	162
37.2.8 Halofantryna, lumefantryna	163
37.3 Inne leki przeciwprzotniakowe	163
Rozdział 38	
LEKI PRZECIWWIRUSOWE	165
38.1 Leczenie zakażeń wirusami opryszczki zwykłej, ospy wietrznej i półpaśca	165
38.1.1 Acyklowir	165
38.1.2 Walacyklowir	165
38.1.3 Famcyklowir	165
38.1.4 Tryfluzydyna	166
38.1.5 Widarabina	166
38.2 Leczenie zakażeń wirusem cytomegalii (CMV)	166
38.2.1 Gancyklowir	166
38.2.2 Walgancyklowir	166
38.2.3 Foskarnet	167
38.2.4 Cydofowir	167
38.3 Leczenie grypy	167
38.3.1 Amantadyna, rymantadyna	167
38.3.2 Zanamawir, oseltamiwir	168
38.4 Leczenie zakażeń wirusem zapalenia wątroby typu B (HBV)	168
38.4.1 Interferon α_a i α_b	168
38.4.2 Lamiwudyna	169
38.4.3 Adefowir	169
38.4.4 Entekawir	169
38.4.5 Telbiwudyna	169
38.5 Leczenie zakażeń wirusem zapalenia wątroby typu C (HCV)	169
38.5.1 Rybawiryna	169
Rozdział 39	
FARMAKOTERAPIA AIDS	171
39.1 Inhibitory wejścia HIV do komórek	172
39.1.1 Enfuwirytid	172
39.1.2 Marawirok	172
39.2 Nukleozydowe i nukleotydowe inhibitory odwrotnej transkryptazy (NRTI)	172
39.2.1 Zydowudyna	173
39.2.2 Stawudyna	173
39.2.3 Lamiwudyna	173
39.2.4 Dydanozyna	173
39.2.5 Zalcytabina	173
39.2.6 Abakawir	174
39.2.7 Tenofowir	174

39.2.8 Emtrycytabina	174
39.3 Nienukleozydowe inhibitory odwrotnej transkryptazy (NNRTI)	174
39.3.1 Delawirdyna	175
39.3.2 Efavirenz	175
39.3.3 Newirapina	175
39.3.4 Etrawiryna	175
39.4 Inhibitory proteazy (PI)	176
39.4.1 Amprenawir	176
39.4.2 Fosamprenawir	176
39.4.3 Indynawir	176
39.4.4 Sakwinawir	176
39.4.5 Atazanawir	177
39.5.6 Lopinawir/rytonawir	177
39.5 Inhibitory integrazy (INSTI)	177
39.5.1 Raltegrawir, elwitegrawir, dolutegrawir	177
 Rozdział 40	
WYBRANE LEKI W FARMAKOTERAPII COVID-19	179
 Rozdział 41	
LEKI STOSOWANE W LECZENIU OSTEOPOROZY	181
41.1 Teryparatyd	181
41.2 Bisfosfoniany	181
41.3 Denosumab	182
41.4 Ranelinian strontu	182
41.5 Witamina D	182
 Rozdział 42	
LEKI STOSOWANE W OKULISTYCE	183
42.1 Leczenie zakażeń bakteryjnych	183
42.2 Leczenie zakażeń wirusowych i grzybiczych	184
42.3 Leczenie stanów zapalnych niezwiązanych z zakażeniem	184
42.3.1 Lodoksamid	184
42.3.2 Cyklosporyna	184
42.3.3 Diklofenak, flurbiprofen, ketorolak (NLPZ)	184
42.3.4 Środki rozszerzające źrenice	185
42.4 Leki podawane do ciała szklistego	185
 Rozdział 43	
FARMAKOTERAPIA JASKRY	187
43.1 Sympatykomimetyki	187
43.2 Blokery receptorów β -adrenergicznych	187
43.3 Inhibitory anhidrazy węglanowej	188
43.4 Analogi prostaglandyn	188
43.5 Leki zwężające źrenicę	188
 Wykaz skrótów	189
Wykaz tabel	195
Wykaz rycin	195
Bibliografia	196